IOAN SLAVICI

LIMIR-ÎMPĂRAT

EDITURA ION CREANGĂ

Ilustrații de Adrian Ionescu

ISBN 973—25—0145—6

IOAN SLAVICI

❖

LIMIR-ÎMPĂRAT

TEXT PRESCURTAT

Editura Ion Creangă, Bucureşti, 1990

A fost ce-a fost... a fost odată o văduvă care avea o fată, Lia, şi văduva era săracă de nu mai ştia cum să-şi înnoade zdrenţele, iar Lia, fata ei, se făcuse harnică de creşteau flori pe unde-i călca piciorul şi da muguri lemnul uscat cînd ea punea mîna pe el.

Sculată în crepetul zorilor de zi, Lia se furişa tiptil din coliba sărăcăcioasă, ca să nu turbure nici măcar prin răsuflarea ei somnul maicii sale, şi începea să mătură preajma casei, să cureţe coteţele celor trei găini pe care le aveau, să-şi adune porumbeii şi să facă rînduială punînd fiecare lucru la îndemînă, după cum cere rostul lui. Cînd se scula, văduva stetea mai bucuros afară decît în casă, şi Lia ridica gunoiul din prag, îl ducea la locul lui, apoi intra ca să dereticească prin colibă, cîntînd voioasă, şi oglindă luminoasă se făceau toate sub mîna ei, încît împărat de-ai fi fost, ţi-ai fi părăsit palatele ca să stai în coliba văduvei.

Iar cînd Lia ieşea din colibă, curtea era plină de flori răsărite pe urmele paşilor ei, care toate se clătinau plecîndu-se spre dînsa, dar îi ziceau întristate: „Bună eşti, frumoasă eşti, harnică eşti, dulce eşti la fire, şi totuşi, mult mai ai să umbli şi să alergi, căci ursiţul tău e dus după lume de 9 ani acum în pămînt."

Aşa azi, aşa mîine, multe zile de-a rîndul tot aşa, pînă ce Lia a fost cuprinsă de un nespus dor de ducă.

— Am să plec, mamă, în lume, că nu mă mai rabdă pămîntul şi mă duce dorul, zise ea. Sînt acum fată mare şi eu, şi mi se cuvine să-mi caut rost în lume.

Văduva suspină, căci atîta copil avea şi ea şi mult îi era dragă fata, dar mamă era, ca orişicare mamă, norocul copilului său îl visa, iar norocul în lumea largă se găseşte.

— Mergi — îi zise dar — copila mea, şi nici spine, nici buruiană în cale să nu-ţi găseşti.

Lia frămîntă aluat din făină neagră şi-şi făcu o azimă[1] de drum, apoi porni în cale lungă, nu cu opinci de oţel şi curele de viţel, ca Făt-Frumosul din poveste, ci desculţă, ca o fată săracă, şi se duse zi de vară pînă în seară, peste văi şi dealuri, cum o ducea potecuţa pe care mai umblaseră şi alţii.

Cum se ducea aşa, iată că dă peste o turmă de oi, care păştea păzită de dulăi, în vreme ce păcurarii dormeau la umbră de mărăcini.

Liei i se făcu milă de ea, căci dulăii erau toţi şchiopi de toate patru picioarele, iar oile, sărmanele, toate erau pline de scăieţi, de se făcuse pîslă bătucită lîna de pe ele.

— Oiţelor, dragelor — le zise Lia — ia veniţi la mama, ca să vă cureţe.

Oile alergară din toate părţile şi se adunară împrejurul ei ca bobocii plouaţi împrejurul cloştii, iar ea se puse pe muncă grea şi lungă, ca să le scoată scaieţii din lînă, unul cîte unul.

Mult a stat aşa, şi le-a tot curăţit, de s-au adunat vrafuri mari de scăieţi şi la dreapta şi la stînga ei, dar nu s-a lăsat pînă ce nu le-a văzut toate curate şi cu lîna moale şi creaţă parc-ar fi trecut prin darac[2].

— Dar voi, ciinilor, dragilor, de ce şchiopătaţi fiecare de cîte toate patru picioarele? îi întrebă ea pe dulăi.

— Pentru că sîntem desculţi ca tine, iar nu încălţaţi ca oile — răspunseră ei — şi sînt mulţi spini şi mulţi mărăcini prin care avem să alergăm.

Lia iar se puse pe muncă lungă şi grea, ca să le scoată spinii din tălpi, tot unul cîte unul, tot încet şi cu băgare de seamă...

Lia plecă mai departe uşurată, căci uşurat se simte omul care le-a făcut altora vreo uşurare... Nu trecu însă mult şi dînsa iar se opri. În drumul ei se zbătea în arşiţa soarelui o biată de rîmuliţă, subţirică, străvezie şi plăpîndă.

Liei i se făcu milă de ea, o luă frumuşel şi, dînd cu ochii de un muşuroi, scurmă puţin pămîntul din el, o puse în scurmătură şi-o acoperi.

— Scurtă să-ţi fie şi netedă calea, căci mare bine mi-ai

1. Azimă — pîine nedospită.
2. Darac — unealtă de pieptănat lîna sau cînepa.

făcut — grăi rîma — și să-ți aduci aminte de mine cînd te vei afla în mare strîmtoare...

Nu făcu, însă, Lia decît puțin drum, cînd dete peste o cîrtiță, care, orbită, sărmana, de lumina zilei, umbla buimacă și deznădăjduită că nu mai poate să-și găsească mușuroiul în care o așteptau puișorii flămînzi. I se făcu Liei milă și de ea, o luă în poală și o duse la mușuroiul în care pusese rîma...

Fiindcă în lumea aceasta drumurile toate se înfundă, pe înserate, cînd Lia a ajuns la pădure, s-a înfundat și poteca cea netedă și curată. Lia s-a oprit dar, și, nemaiștiind încotro s-o apuce, s-a așezat pe iarba verde și moale, s-a lăsat în paza duhurilor curate și, obosită cum era, de drum, a adormit deodată cu asfințitul soarelui.

Dimineața, în revărsatul zorilor, cînd s-a pomenit din somn, ochii ei s-au oprit asupra unei poteci netede și curate, care șerpuia prin pădure, printre buruieni și mărăcini.

Cîrtița luase înțelegere cu rîma, și peste noapte se adunaseră toate cîrtițele ca să taie rădăcinile mărăcinilor, toate rîmele, ca să taie rădăcinile buruienilor și să afîneze pămîntul în calea Liei, iar oile l-au bătucit cu unghiile lor cele tari, și cîinii l-au netezit cu tălpile lor cele moi, încît era o mare mulțumire să calci pe el.

Lia își urmă dar drumul sprintenă și voioasă pînă în prînzul cel mic, pînă în cel mare și pînă în amurgul serii, iar cînd i se sfîrși poteca, și dînsa se opri, iar se așeză pe iarba verde și moale și iar adormi sub paza duhurilor curate. Cînd se pomeni a doua zi, ochii ei se opriră asupra florilor care crescuseră în urma ei și se plecau, ca de obicei, spre ea și-i ziceau mai înviorate:

— Bună ești, frumoasă ești, harnică ești, dulce la fire și miloasă ești, dar tot mai ai să umbli și să alergi, ca să ajungi unde nimeni nu te așteaptă.

A doua zi ca cea dintîi, iar a treia zi pe înserate poteca s-a sfîrșit la o derăpănătură de colibă pustie și părăsită în mijlocul pădurii, s-o vezi și să nu te mai uiți la ea.

Lia, cu toate astea, intră, căci acolo avea să se oprească, unde i se înfunda drumul.

Să vezi cu ochii și să nu crezi ceea ce era în colibă; era de parcă Vîntoasele au stat în ea și și-au făcut toate toanele: toate colțurile pline de păiengeniș îngreunat de praf și de gunoaie adunate din șapte țări, iară pe jos și pe pereți, să știi și să nu mai spui nimănui ce era și cum!

Lia se puse pe muncă lungă și grea, ca să dereticească și să cureţe, să adune gunoiul și să-l care și să-și facă cuibul atît de curat ca pe iarba verde și moale, și în vreme ce ea lucra, poteca pe care venise se umpluse de flori care cîntau voioase în adierea vîntului de seară. După ce s-a înnoptat bine, deodată s-a pornit afară un viscol, parcă veneau Vîntoasele, și nu alta, și răsunau prin văzduh zbierete și ţipete de te treceau fiorii.

Cuprinsă de spaimă, Lia nu mai știa ce să facă și unde să se ascundă, unde să-și găsească adăpost. Ea sări iute pe vatră și se furișă-n cuptorul pe care-l curăţise de cenușă, cînd deodată lelele, nebunele, deteră năvală valvîrtej unele peste altele, care pe ușă, care pe fereastră, care prin crăpăturile din pereţi, căci se strecoară ele și prin urechea acului.

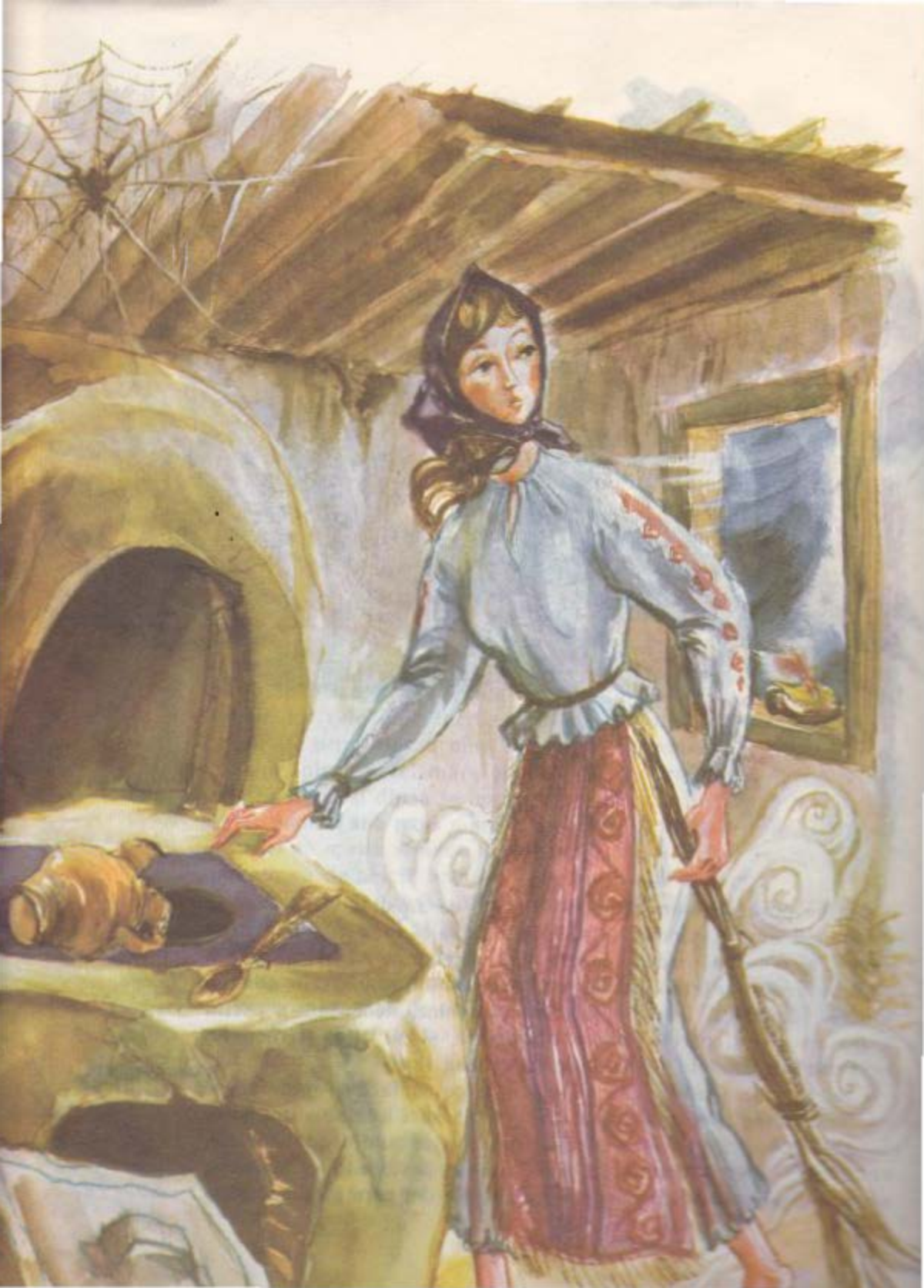

— Ce e aici? Ce a fost? Ce are să fie? grăi cea mai mare dintre ele, înspăimîntată de curăţenia pe care o vedea împrejurul ei. Aici a fost ori e cineva... Simt, parcă, miros de fiinţă străină...

— Nu-i! Nu-i! Nu-i! strigară însă toate din toate părţile. Nu poate să fie! Am dat roată împrejur, şi nicăiri iarba nu-i călcată şi nici fir de păr, nici zdreanţă de haină, nici urmă de sînge ţîşnit n-am găsit pe spini şi pe mărăcini, iar prin văzduh numai noi putem să străbatem.

Văzuseră ele pîrtia de flori pe unde călcase piciorul Liei, dar nu putea chiar nici în basm să le treacă prin minte gîndul că florile vii sînt urmă de fată cu inima curată; se potoliră dar, se prinseră în horă şi începură să joace lin, bătînd cu piciorul în pămînt şi cîntînd cu glas ademenitor: „Ieşi, Limir, ieşi, Limir-împărat, ieşi să bem şi să mîncăm! Ieşi, Limir, să ne veselim! Ieşi, ieşi, ieşi, Limir-împărat."

Şi atît de lin jeleau şi atît de ademenitor cîntau, încît Liei îi veni să iasă din cuptor şi să se prindă în horă cu ele. N-a mai făcut-o însă şi asta, căci deodată pămîntul se deschise, şi în deschizătură se ivi ridicîndu-se încetul cu încetul un tînăr, şi trupeş, şi chipeş, să-l vezi şi să ştii că l-ai văzut, Limir el însuşi.

Limir era un Făt-Frumos ca toți feții frumoși de prin povești. Toate le avea, ba mai era și blînd, și drept, și milos, și darnic, cum unui împărat i se cuvine să fie, dar avea și un păcat: prea se credea, prea se socotea mai și mai decît toți, prea era doritor de a ieși din lume și prea nemulțumit că nu poate să iasă și văzîndu-i slăbiciunea aceasta, lelele s-au făcut stăpîne pe el...

Și cum ieșea Limir-împărat din pămînt ieșea dimpreună cu el și palatul lui cel strălucit, încît lelele, nebunele, se pomeniră într-o sală întinsă și împodobită tot cu aur și cu pietre scumpe, în mătăsuri și catifele, iar acolo unde sta Lia pitită, era un dulap de cristal, din care vezi fără ca să fi văzut, iar la o parte era întinsă și încărcată de toate bunătățile masa cea mare, pe care ardeau lumînări de-ți luau vederea...

Aștepta fata să-l mai vadă și așezîndu-se la masă cu ele, căci nu știa că zînele se veselesc numai gîndindu-se cu gîndul, beau și mănîncă numai mîngîindu-și vederile la masa încărcată și simt plăcerile numai închipuindu-și-le. Cînd era acolo, spre miez de noapte, luminile începură să se stingă una cîte una și, cînd nu mai rămase decît una singură arzînd, iar se porni vîntul, palatul cel frumos se prăbuși și se cufundă împreună cu Limir-împărat în pămînt, iar lelele, nebunele, se deteră valvîrtej unele peste altele și se depărtară ca volbura în timpul verii.

Coliba luminată de un muc de opaiet[1] iar era cum o găsise, plină în toate colțurile de păiengeniș îngreunat de praf și de gunoaie adunate prin șapte țări, iar pe jos și pe pereți — nici să nu te uiți!

Acum însă Lia nu se mai apucă de muncă grea și lungă, ci începu să bată cu piciorul în pămînt și să cînte cu glas ademenitor: „Ieși, Limir, să ne vedem față în față. Ieși, Limir-împărat, să grăim și să ne bucurăm! Ieși! Ieși! Ieși!"

Nimic nu se mișcă. Cînd bătu însă a treia oară cu piciorul și zise: „Ieși, Limir, că vreau și vreau să mă uit în ochii tăi!", pămîntul s-a deschis și iară a ieșit la iveală Limir în mijlocul altei săli încă mai frumos împodobite, tot în roșu și verde, și i-a întins mîna ca să se prindă în horă cu ea.

— Dar tu, sărman sufletul tău, cum ai răzbit pînă aici? grăi dînsul pe șoptite.

— Întreagă, sănătoasă și curată, răspunse ea.

1. Opaiet, opaiț — lampă mică, primitivă, care luminează cu ajutorul unui fitil introdus într-un vas mic de pămînt, umplut cu ulei sau untură.

— Nici buruiana n-ai călcat-o, nici hainele nu ţi s-au zdrenţuit, nici trupul nu ţi s-a sîngerat, nici tălpile nu ţi s-au umplut de spini? întrebă el.

— Nu! răspunse ea.

Limir simţi cum i se dezmorţeşte trupul şi i se înviorează sufletul.

— Lucru nemaipomenit — grăi dînsul — dar tot vai de sufletele noastre, căci mari chinuri ne aşteaptă pe amîndoi. N-ai întîlnit în calea ta o turmă de oi păzită de nişte cîini?

— Ba da, răspunse ea.

— Oile acelea sînt tot fete care au îndrăznit să vie, iar cîinii tot voinici care au încercat să mă scape de aici — răspunse el — şi amare o să-ţi fie zilele dacă lelele dau peste tine. Eu, muncit mereu de dorinţe ce nu se pot împlini, am să te iau într-una la goană şi am să muşc din carnea ta, iar tu, ca să scapi, ai să alergi prin bălării şi prin mărăcini cuprinsă de spaimă. O singură scăpare ar fi: să nu stai aici, nici să nu te întorci, ci să răzbeşti înainte şi mereu înainte prin desişul pădurii, pînă ce vei da de altă colibă ca aceasta, în care stă Mama lelelor, şi să dezlegi întrebările pe care ţi le va pune ea. Pierduţi sîntem amîndoi dacă nu răzbeşti şi nu eşti în stare să dezlegi, că numai aşa se pierde puterea vrajei.

— Duce-mă-voi și mă voi tot duce — grăi Lia — și voi răzbi și-mi voi aduna toate puterile, dacă e vorba să scap un suflet.

Îndată dar ce Limir-împărat s-a cufundat iar dimpreună cu palatul lui, Lia a prins inimă și a pornit-o înainte...

A treia zi, pe însărate a zărit, în sfîrșit, prin depărtare, coliba cea încă mai dărăpănată, în care ședea, precum îi spusese Limir-împărat, Mama lelelor.

— Bună seara, maică, și bine te-am găsit! grăi Lia cu glasul ei de turturică speriată.

Bătrîna mișcă puțin din cap, dar nu-i răspunse nimic, ci-și ridică numai bățul și bătu cu el în pămînt, parcă ar fi voit să vestească pe cineva că a sosit cine avea să sosească.

— De! îi zise ea într-un tîrziu cu glas pițigăiat. Vei fi venit tu de ce vei fi venit, te va fi ispitit cine te va fi ispitit, te va fi ajutat cine te va fi ajutat, dar degeaba ți-ai sîngerat trupul, că nu sînt eu aceea pe care o cauți ci bunica lor, care șade peste nouă țări și nouă mări, și mult ai mai avea să umbli și să-ți sîngerezi trupul ca să ajungi la ea; bătrînă, colea, ca mine, ai fi cînd te-ai întoarce, dacă te vei mai întoarce de acolo.

— Nu nouă — îi răspunse Lia — ci nouăzeci și nouă dac-ar fi țările și tot atîtea mările, eu tot înainte aș merge...

— Ia să-ți văd virtutea! zise apoi, și deodată se iviră ca din pămînt o mulțime de dulăi îndîrjiți și se repeziră cu toții lătrînd și cu dinții rînjiți asupra Liei, ca s-o sfîșie în bucăți.

Lia-și urmă inimoasă drumul... N-a mers însă Lia mult, și se auzeau încă din depărtare chelălăiturile cîinilor, cînd se iviră în calea ei o mulțime de șerpi mărunți, care se uitau cu gurile căscate și cu limbile scoase la ea și îi sîsîiau în urechi de te treceau fiorii...

— Bălauri cu șapte capete de-ați fi, eu tot calc peste voi! grăi Lia, și-și urmă drumul.

Deodată i se ivi în calea ei un șarpe mare, mare de tot, cu gura ca șura și cu limbile late de-o palmă și lungi de trei coți, s-o înghită într-o îmbucătură și să-i cauți degeaba urma.

Cînd însă șarpele se repezi cu gura căscată printre mărăcini la ea, un spin lung, gros și ascuțit apucă între falca de jos și se înțepeni în cerul gurii lui negre și i se făcu căluș înfipt. Cuprins de durere sfîșietoare, șerpoiul începu să se încolăcească, să se zbată și să se salte.

Liei i se făcu milă de el, și luîndu-și inima în dinți ea se apropie și îi scoase spinul din gură.

— Puţin ai ostenit, dar mult bine mi-ai făcut şi mare o să-ţi fie răsplata! grăi şarpele uşurat, şi începu să o mîngîie cu limbile lui, şi, cum o mîngîia, rana i se vindeca fiindcă nu e în lume leac ca limba de şarpe şi cît ai bate în palme, ea se făcu de o sută şi o mie de ori mai zdravănă, mai gingaşă şi mai frumoasă de cum fusese.

— Încalecă acum pe mine — îi zise dup-aceea — şi ţin-te bine, că am să te duc, nu ca armăsarii hrăniţi cu jăratic, nici ca pajurile-n zbor, ci ca zmeii ce se iau la întrecere.

Cît dai în palme, ajunseră la mare, şi şarpele se avîntă în valuri, şi o duse lunecînd printre ele înainte pînă la celălalt ţărmure.

Aşa au trecut trei ţări şi tot atîtea mări, alte cîte trei şi iar cîte trei, de s-au făcut cîte nouă în cap, cum zisese Mama Ielelor, dar le-au trecut pe toate, parc-ar fi aţipit aici şi s-ar fi pomenit acolo.

Cînd fură aproape, şarpele se opri şi se întinse, ca Lia să descalece.

— Acum urmează-ţi drumul în pace şi cînd vei mai avea nevoie

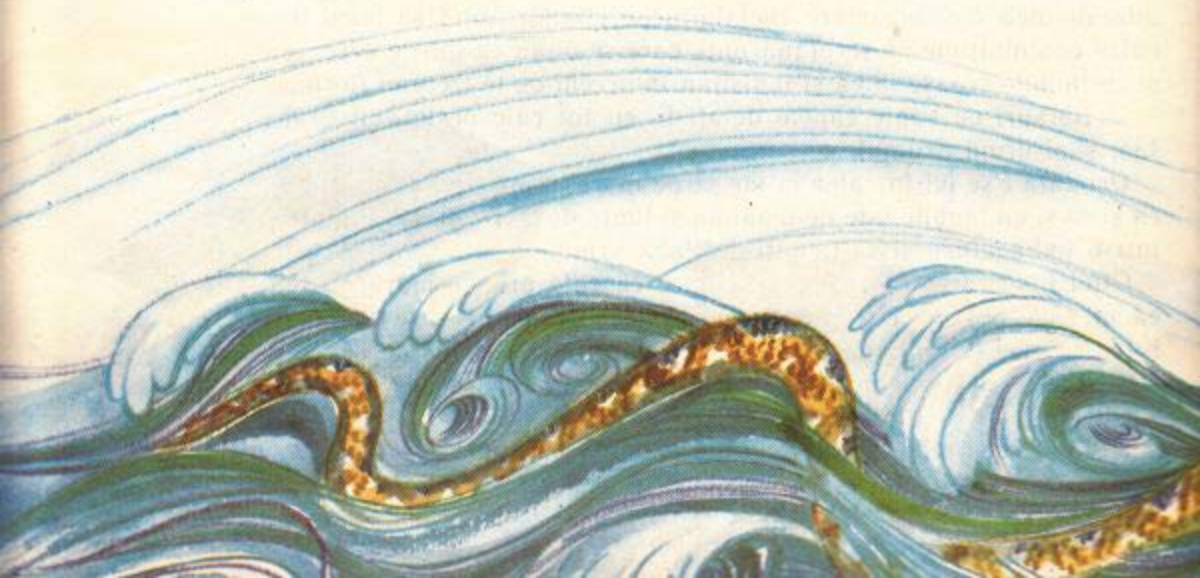

de mine, bate de trei ori în palme, că eu, orişiunde aş fi, te aud şi vară fie, iarnă fie, viu într-o clipă la tine.

Lia-i mulţumi cum se cuvine şi-şi urmă drumul...

Bunica Ielelor începu, cînd dete cu ochii de ea, să tremure mai de mînie, mai de îngrijare, cînd simţi că şi-a găsit naşul...

— Bună seara, mamă! grăi Lia şi astă dată.

Bunica Ielelor nu îi răspunse, ci o măsură cu ochii ei ţepoşi de sus pînă jos şi de jos pînă sus.

— Nu sînt mamă, ci babă, îi răspunse apoi într-un tîrziu morocănoasă, şi mult era fioroasă cînd îşi dedea astfel răspunsul.

— Nu-ţi ştiu anii şi n-am să-i număr, întîmpină Lia cu glas de pisică linguşitoare, dar îţi văd faţa şi bunătatea din ea, şi, orişicum te vei fi socotind, mie îmi eşti cum îmi pari.

Baba se mai muiă puţin.

— Ce te-a adus? şi asta era întîia din cele trei întrebări.

— Ajută, ca să te ajuţi! îi răspunse Lia. Cum am venit, aşa o să mă şi întorc, şi valvîrtej dacă s-ar răsturna toate, drumul degeaba n-o să-mi fie.

Cînd auzi asemenea vorbe, Bunica Ielelor iar începu să tremure, însă mai puţin de mînie şi mai mult de frică.

— Cum mă vezi? întrebă iar dînsa.

— Cu ochii, răspunse Lia fără ca să ştie că răspunde la a doua întrebare.

— Şi ce cauţi? fu a treia întrebare.

— Omul, răspunse Lia, cît umblă pe pămînt, tot moartea o caută.

Acum baba se cutremură.

— Ia să mă uit mai bine-n ochii tăi, îi zise, şi se apropie de dînsa, răzămîndu-se în cele două beţe, i se uită în ochi şi-i puse mîna pe umărul gol.

Ochii Liei erau stinşi, iar trupul ei rece ca sloiul de gheaţă. Nu ştia Lia, săraca, că-i vindecase şarpele, mîngîind-o cu limbile lui, toate rănile, şi-o făcuse nevătămată, ca nici sabia să n-o taie, nici focul să n-o ardă, dar îi făcuse şi sîngele rece ca al lui, stinsese tot focul vieţii din ea şi-i oprise viaţa în loc, ca, orişicît ar mai sta pe pămînt, tot aşa cum e să rămîie.

— Vai de sufletul tău — îi zise dar luîndu-i mîna — nu vezi tu, nu sîmţi, nu-ţi dai seama că nu ai nici o viaţă în trupul tău, că sîngele nu mai curge în vinele tale, că eşti rece ca sloiul de gheaţă? Uite! Fiindcă eşti fată bună şi mi-ai vorbit frumos, mi s-a făcut milă de tine şi am să-ţi fac o alifie ca să te frec cu ea şi să te faci iar cum ai fost...

Orişicît de îndrăcită ar fi fost însă, Bunica Ielelor nu putea să facă alifia aceea ea singură, ci numai ajutată de o fată nevinovată, care trebuia să adune şapte flori de la şapte buruieni, de şapte ori cîte şapte frunze de la tot atîţia copaci şi şaptezeci de rădăcini de la şaptezeci de alte buruieni şi să le pună toate în cazan, ca baba să le fiarbă toate în bale de la şaptezeci şi şapte de şerpi.

S-a apucat dar Lia şi astă dată de muncă lungă şi grea, a adunat de prin pădure cele şapte flori, cele de şapte ori cîte şapte frunze şi cele şaptezeci de rădăcini.

Baba a bătut apoi din palme, şi au venit din şaptezeci şi şapte de părţi cei şaptezeci şi şapte de şerpi, toţi cu limbile scoase şi gata de a umplea cazanul.

Între aceştia se afla însă şi cel scăpat prin Lia de grele suferinţe; el se furişă alunecînd pe lîngă dînsa şi-i zise pe sîsîite la ureche:

— Să nu te pună păcatele să te freci cu alifia, că-ți pierzi toate puterile, ci scuipă în palme și fă ca și cînd te-ai fi frecat cu alifie.

El știa că nu are alifia putere decît frecată fiind cu mîna unei fete nevinovate.

— Așa o să fac! zise Lia și, după ce șerpii își făcură și ei rîndul, voi să aprindă focul.

— Oho! mai va, fată, mai va! grăi bătrîna. Pentru ca fiertura să se prindă, trebuie să mai dereticești prin colibă și să cureți curtea din dosul colibei, ca toate să fie ca la casa unei fete mari...

A curățit dar Lia și păienjenișul, și pereții, a cărat gunoiul, a măturat și a șters praful, a făcut coliba curată de-ar fi putut să steie chiar și Limir-împărat în ea.

Ea rămase și mai încremenită cînd ieși în curte.

Aici își ținea baba hoarele[1], găini moțate, rațe deșelate, broaște-țestoase, șopîrle rîioase și fel de fel de alte jigănii spurcate, cu ale căror ouă trăia și care umpluseră curtea de găinați și fel de fel de alte murdării, încît te cuprindea leșinul chiar și cînd te gîndeai numai că ai să simți mirosul.

— Las', că vă viu eu de hac! grăi Lia, și intră cu bărbăție în curte.

Într-o clipă deteră cu toate năvală asupra ei, unele tîrîș, altele pitiș, iar altele alergînd ori zburînd. Degeaba însă, că nu puteau să-i facă nimic; ea se scutură o dată, și toate căzură la pămînt.

„Uf"! grăi dînsa cînd o mîntui și asta și se duse să aprindă focul la cazan.

Au fiert florile, și frunzele, și rădăcinile, și tot au fiert în clocote, în vreme ce baba mesteca mereu cu linguroiul și boscorodea cum știa, și tocmai pe la miezul nopții văzduhul se umplu de un miros plăcut, și începu să se prindă pe deasupra un fel de pojghiță, ca smîntîna. Asta era alifia care dezgheață sîngele, dezmorțește vinele și pune în mișcare viața, ca omul om să fie.

— Ia, fată — grăi baba cu glas momitor — și freacă-te și la ochi și la tîmple, și la crucea pieptului, și la palmă c-o să te simți ca înviată din morți!

Asta era dar taina.

1. Hoare, oare — păsări de curte.

„La ochi, la tîmple, la crucea pieptului și în palmi, grăi Lia, atît voiam să știu!"

Ea se duse apoi, luă un țest de broască, îl curăți bine și începu să adune în el alifia pînă ce-l umplu. Cînd veni însă rîndul să se frece, ea făcu precum îi zisese șerpoiul: dădea pe deasupra alifiei ca și cînd ar fi luînd din ea, dar făcea parcă-i era greu mirosul și se ținea de nas cu mîna stîngă, iar pe subt ea scuipa pe deget, apoi se freca...

— Io pe ea, puișorilor, dragilor! strigă baba cu toată răutatea ei, și bizdîgăniile toate și toate jigăniile deteră năvală asupra Liei, ca într-o clipă s-o facă miș-fărămiș, încît numai oase albe să se aleagă de ea.

... Lia se scutură o dată, răsturnă cazanul de pe pirostii, și pe aci îi fu drumul — cu țestul plin de alifie.

— În ceas bun să fie! strigă șerpoiul, care îi ieși peste puțin în cale. Cum ai pornit-o, așa s-o și scoți la capăt. Acum scuipă încă o dată pe deget, ia cu el alifie și freacă-mă în frunte, la ochi și la crucea pieptului.

Lia făcu precum i se zise, și șarpele se zbătu puțin, se dete o dată peste cap și se făcu armăsar cu nări umflate și cu ochi focoși.

— Eu sînt armăsarul lui Limir-împărat, îi zise, pe care nimeni în afară de dînsul nu l-a încălecat. Încalecă-mă și ține-te bine, că am să te duc cum nici pe el nu l-am mai dus.

Lia a încălecat ș-apoi a pierdut vederile în repeziciunea goanei în care a fost dusă și dusă mereu, într-o răsuflare, pînă la turma păzită de cîinii cu picioarele pline de spini.

Aci armăsarul se opri.

— Uite! Vezi oile acelea? grăi armăsarul. Sînt tot fete care au făcut ca tine încercarea de a-l scăpa pe Limir-împărat şi-au fost vrăjite de Iele, iar cîinii sînt tot feţi-frumoşi, care, duşi de dorul lor, au răzbit pînă la Mama Ielelor, ca să le scape pe fete, şi-au căzut în urgie. Descalecă şi du-te de le freacă, şi-i freacă, cum ştii, cu alifie, dar bagă de seamă ca să nu ţi se prindă alifia pe deget.

Lia făcu precum i s-a zis, şi, una cîte una, oile se scuturară, se deteră peste cap şi se făcură fete care de care mai frumoase, încît tot să stai şi să te uiţi la ele...

Lia, văzîndu-le atît de frumoase şi atît de frumos gătite, era cuprinsă de ciudă, şi-i părea rău că le-a făcut bine, dar tot îi frecă şi pe cîini, care se scuturară şi ei, se deteră peste cap şi se făcură feţi-frumoşi, care de care mai voinici.

Lia încălecă, şi abia acum îşi dete seama că ea însăşi e gătită în haine încă mai frumoase şi mai scumpe decît ale celorlalte fete şi împodobită tot cu aur şi cu pietre scumpe.

Mare-i fu dar bucuria cînd, aşa cum mergeau în josul cîmpiilor, li se ivi în preajma vederii un sat. Peste puţin, ea zări mai la o margine şi coliba în care crescuse şi din care plecase în lume,

și-i veni să-și schimbe drumul. Îi era greu afară din cale să-și vadă sărăcia și să deie ochi cu mama ei cea îmbrăcată în zdrențe înnodate.

— Ei! grăi însă prinzînd inimă, ce-mi pasă? Ei tot nu știu nimic; nimeni n-o să mă cunoască, iar eu fac ca și cînd n-aș fi știind nimic.

Așa a și fost...

A mers iute veste că vine o împărătească cu curtenii ei ca să-i ducă lui Limir-împărat daruri neprețuite, și multă lume li s-a adunat în cale ca să-i vadă.

Era și văduva cea săracă, mama Liei, acolo, și cum văzu din depărtare alaiul, își aduse aminte că așa-și visa dînsa fata.

— Lio, fata mea, Lio! strigă ea după ce alaiul se apropie.

Lia însă se ținea țeapănă, rece și mîndră în scări și trecu posomorîtă și înfumurată înainte, parc-ar fi fost în altă lume.

— Nu-i Lia, fata mea, grăi văduva întristată. Și totuși, parc-ar fi aidoma ea. Ce s-o fi ales de Lia mea?

Așa au trecut prin sate și prin orașe multe, mereu prin mijlocul mulțimii uimite, și Lia se simțea din ce în ce mai nemîngîiată că toți o vedeau, dar ea însăși nu putea să se vadă pe sine.

Cînd curtenii l-au vestit pe Limir-împărat, în sfîrșit, că Lia a sosit cu alaiul ei, Limir s-a gătit în cele mai strălucite podoabe și a poruncit să i se adune curtenii în sala cea mare, unde-și avea tronul făcut din aur și așezat la înălțimea de șaptezeci și șapte de trepte...

Acolo-l găsi Lia cînd intră cu alaiul ei în sală, și cînd dete cu ochii de el, îl și cunoscu și fu gata să-i aducă aminte cele petrecute în coliba lelelor. La dreapta tronului era însă o oglindă mare și la stînga alta, și Lia rămase, cînd se văzu în oglindă, într-un fel de aiurie; nu mai vedea acum nici sală, nici curteni, nici tronul cu cele șaptezeci de trepte, ci, uimită de frumusețea ei, se simțea cu trei palme mai înaltă și-și ridică capul cu atîta mîndrie, încît toți începură să tremure în fața ei.

— Lie — îi zise Limir — parcă ne-am mai văzut, și, plecîndu-se îi întinse mîna.

Atinsă în mîndria ei, ea-și pierdu sărita și cu ea toată roșinea. Bagă dar mîna în țestul cu alifie și se frecă la ochi, la tîmple, la crucea pieptului și în pălmi, apoi se scutură ca trezită din somn și rămase în fața lui așa cum o știa el, desculță și în cămășuță curată.

— Asta e! strigă Limir-împărat, şi sări să o cuprindă în braţe, dar nu-i simţi bine trupul cald, cînd Lia îi dete brînci, atingîndu-l la obraji şi la crucea pieptului cu mîinile ei pline de alifie şi se desfăcu din braţele lui ca un şarpe lunecos.

— O să alergi tu după mine cum am alergat eu după tine! grăi dînsa, apoi se depărtă iute, dimpreună cu alaiul ei, încălecă şi plecă în goană mare.

Atins şi ici şi colo de alifie, el nu mai era nici viu, nici mort, ci numai aşa — leşinat şi lihnit.

Porunci dar ca iute-iute să încalece cu toţii şi s-o urmărească pe Lia. A trecut însă vreme multă pînă ce slugile au scos caii din grajdurile împărăteşti, li-au pus şelele şi frînele şi pînă ce sfetnicii şi curtenii au încălecat, căci de! erau boieri, nu oameni de rînd. Era departe Lia cînd ei au plecat în urmărirea ei, şi nici vorbă

nu putea fi ca s-o ajungă în drumul ei spre coliba văduvei.

Mare a fost, Doamne, bucuria mamei cînd şi-a văzut fata în torcîndu-se tot cum a fost, dar cu alai frumos şi mare de nu-l ma încăpea nici coliba, nici curtea, nici preajma curţii.

Răsăreau florile şi acum pe urmele paşilor ei şi se clătinau ple cîndu-se spre ea, dar nu mai erau triste, — ci-i cîntau voioase „Bună eşti, harnică eşti, frumoasă şi la fire dulce eşti şi puţin a să mai stai cu noi, că vine într-o răsuflare ursitul tău".

Iar el a şi sosit în curînd, şi văduva cea săracă nu mai ştia ce să înceapă cînd s-a pomenit la coliba ei cu Limir-împărat el însuşi, venit ca să cerşească alifie şi să-i peţească fata.

Că i-o dă, ori nu i-o dă, despre asta nu mai putea să fie vorba: s-a făcut, neică, o nuntă împărătească de se vesteşte şi astăzi despre ea, şi şapte zile şi şapte nopţi împărăţia întreagă a tot mîncat, băut şi s-a veselit, a tot jucat şi jucat de-a schimbat fiecare flăcău cîte trei perechi de opinci!

Lector: MARIETA NICOLAU
Tehnoredator: PAULA ION
Bun de tipar: 12.II.1990 Apărut: 1990
Coli de tipar: 4
Tiparul executat la Întreprinderea poligrafică Sibiu
sub comanda nr. 019061. Șos. Alba Iulia nr. 40
România